

Autoturistin hyvä tietää:

Hanki hands free – vältät roimat sakot

Hands free -lakien tärkein vaikutus: Puhelut vähentyneet

Kuljettajan ajonaikaisesta kännykänkäytöstä on tehty runsaasti tutkimuksia. Lähes poikkeuksetta on saatu tulos, että puhelusta on haittaa ajoturvalle. Puhelinta käytetään omasta ja muiden turvallisuudesta välittämättä. Ja siitäkin huolimatta, että käyttö on kielletty muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Tärkein poikkeus on hands free. Kännykän käytöstä on annettu määräyksiä lähes kaikissa maissa.

Suomen lain kaltaisia määräyksiä kännykäsäitä ovat antaneet mm. Australia, Itävalta, Belgia, Brasilia, Kanada, Chile, Tšekki, Tanska, Egypti, Ranska, Saksa, Kreikka, Unkari, Irlanti, Israel, Italia, Japani, Hollanti, Norja, Puola, Portugali, Romania, Venäjä, Slovakia, Slovenia, Etelä-Afrikka, Etelä-Korea, Espanja, Ruotsi, Sveitsi, Taiwan, Thaimaa, Turkki ja Englanti. Rangaistukset kännykän käytöstä ovat keskimäärin 50-100 euroa, mutta joissakin maissa ne voivat olla hyvin suuria, esimerkiksi Puolassa ja Irlannissa. Puolassa maksimisakko on lähes 1.000 euroa.

YHDYSVALLOISSA ei ole annettu koko maata koskevaa määräystä puhelimen käytöstä, mutta joissakin osavaltioissa on puhelimen käyttöä ajon aikana rajoitettu. Viimeisimmän tutkimuksen mukaan päiväaikaan puhelinta käyttää USA:ssa 1,2 miljoonaa eli 8% autonkuljettajista. Määrä on kasvanut kaksinkertaiseksi neljässä vuodessa. Turvallisuushallitus arvioi, että puhelimen käytöstä aiheutuu vuosittain 2.600 kuolemaa ja 300.000 onnettomuutta.

Vuonna 2001 **KANADASSA** tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin matkapuhelimen käyt-

täjien osallisuutta kolareihin ja liikennerikkomuksiin. Tutkimuksen aineisto koostui 3.869 kuljettajasta. Tutkimuksessa tehtiin tienvarsihavainnot ja kerättiin tietoja vakuutusista ja poliisille ilmoitetuista kolareista ja rikkomuksista. Kuljettajilla, jotka käyttivät puhelinta ajaessaan, oli korkeampi riski aiheuttaa kolareita kuin niillä, jotka eivät puhuneet puhelimeen. Naisilla tämä riski oli korkeampi kuin miehillä. Matkapuhelimen käyttäjät syylistyivät enemmän peräänajoihin. Tarkkaamattomuudesta johtuvilla rikkomuksilla ei ollut selvää vaikutusta. Erot heijastavat todennäköistä elämäntyyliä, asennetta ja persoonallisuutta. Puhelimen käyttäjät syylistyivät muita enemmän nopeusrikkomuksiin, humalassa ajoon, turvavyön käytön laiminlyöntiin ja aggressiiviseen ajoon. Olennaista on kontrolloida näitä tekijöitä päätettäessä matkapuhelimen käytöstä aiheutuvan sakon suuruudesta.

NORJASSA kuljettaja lähetti autosta tekstiviestiä ja se johti nelivuotiaan lapsen kuolemaan. Pääle ajoo edeltävinä viitenä minuuttina kuljettaja naputteli kaksi tekstiviestiä ja vastaanotti yhden. Pelastuslaitokselle ilmoitettiin onnettomuudesta kaksi minuuttia sen jälkeen, kun kuljettaja oli

lähettänyt viimeisen viestinsä. Oikeudessa kuultiin todistajana viestien toista osapuolta, 37-vuotiasta naista. Nainen kertoi, että kuljettaja oli löytänyt hänet pornolehden alastonkuvista. He olivat lähettelleet tekstiviestejä usein, mutta eivät olleet koskaan tavanneet. Nainen tunsu syyllisyyttä. Viestit, joita hän oli lähettänyt, olivat olleet niin kuumia, että hän pelkää niiden vaikuttaneen ajajaan.

HOLLANNISSA kännykän käyttökielto ajon aikana tuli voimaan 2002. Kieltoa rikkova voi saada 138 euron sakon. Tutkimuksen mukaan kännykän käyttö ajon aikana on aiheuttanut noin 40 kuolemaa ja 400 loukkaantumista vuodessa.

AUSTRALIASSA kuljettaja on saanut käyttää matkapuhelinta ajon aikana lain mukaan vain siten, että puhelin ei ole kädessä vaan telineessä. Kaikissa osavaltioissa on voimassa laki, joka kieltää käsipuhelimen käytön liikkuvan auton kuljettajalta. Puhelimesta voidaan paikallisen autoilun mukaan lisätä autoilun turvallisuutta, sillä sen avulla kuljettajan on mahdollista saada apua. Myös haastatelluista kuljettajista 75% oli sitä mieltä, että puhelimen käyttö on turvallisuusongelma ja se on aiheuttanut onnettomuuksia. Sakon suuruus Australiassa on enimmillään \$200.

IRLANNISSA kännykkää käyttävä kuljettaja voi saada 435 euron sakon, 3 kk linna- tuomion ja 6 kk ajokiellon. Handsfreetä käyttäen kuljettaja saa soitella. Kielto koskee kännykän lisäksi myös kädessä pidettävää LA-puhelinta. Kieltoa joutuvat noudattamaan myös ambulanssin ja taksin kuljettajat. Vuonna 2001 Irlannissa kuoli ainakin kaksi autoilijaa käyttäessään puhelinta ajon aikana.

ENGLANNISSA tehdyssä tutkimuksessa matkapuhelimeen puhuminen ajon aikana on vaarallisempaa kuin 0,8 promillen humalassa ajo. Kuljetustutkimuslaboratorio Berkshiressä teki testit ajosimulaattorissa 20 koehenkilöllä, joiden iät olivat 21-45 vuotta. Tutkimuksen mukaan handsfreen ja kännykän ero oli 15%:n kasvu reaktioajassa kännykän tappioksi ja humalassa ajaneeseen verrattuna handsfreellä reaktioaika kasvoi 11% ja kännykällä 29%. Matkapuhelimen käyttäjän kyky pitää nopeus tasaisena ja turvaväli oikeampana heikkenivät.

Turvallisuusinsinööri Matti Koivurova